

Скулиш Євген Деонізієвич –
доктор юридичних наук, професор

Транснаціональний наркобізнес як соціально-правове явище: тенденції розвитку та проблеми запобігання

Стаття присвячена аналізу сучасного стану транснаціонального наркобізнесу в світі, а також ситуації в Україні зокрема. Розглянуто міжнародні нормативно-правові акти з контролю за обігом наркотиків, маршрути контрабанди наркотичних речовин, запропоновано шляхи запобігання незаконному обігу наркотиків і поширенню наркоманії в Україні.

Ключові слова: наркобізнес, загроза, контрабанда наркотиків, взаємодія.

Наркотики знайомі людям упродовж декількох тисячоліть. Їх вживали люди різних культур і з різною метою: під час релігійних обрядів, для відновлення сил, для зміни свідомості, для зняття болю чи неприємних відчуттів. Відомості про те, що люди знали та використовували психоактивні речовини, існують ще з дописемного періоду. Археологічні дослідження на території сучасного Перу вказують, що вже 8 тисяч років тому індіанці регіону Анд вживали листя коки [1]. Зображення ж людей, що жують таке листя, датуються серединою третього тисячоліття до нашої ери. До початку ХХ століття практично не існувало обмежень на виробництво та споживання наркотиків. Окремі спроби обмежити чи заборонити вживання певних речовин були неувдалими і невдалими.

Сучасна система контролю за обігом наркотиків бере свій початок із засідання Шанхайської комісії 1909 року, присвяченого питанням контролю за обігом опію. Ця Комісія підготувала скликання уповноваженої Міжнародної конференції з опію у Гаазі в грудні 1911 року, що розробила Гаазьку конвенцію 1912 року – перший багатосторонній договір з контролю над обігом наркотиків.

Таким чином, загальносвітова система контролю над наркотиками формується вже понад 100 років. За цей час уряди держав змогли поступитися вузьконаціональними інтересами своїх країн і створили

систему міжнародних норм, що слугує загальному благу. Сучасна світова система наркоконтролю ґрунтується на трьох конвенціях ООН – Єдиній конвенції з наркотичних засобів 1961 року, Конвенції з психотропних речовин 1971 року та Конвенції проти незаконного обігу наркотичних засобів та психотропних речовин 1988 року. Вони сформували цілісну правову систему, що базується на принципах: обмеження вживання наркотичних засобів та психотропних речовин лише медичними та науковими цілями; встановлення державного контролю за легальним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів; обмеження їх легального виробництва визначеними потребами; наявність спеціального переліку наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів, щодо яких застосовуються заходи контролю; забезпечення законних потреб громадян та економіки держав у цих підконтрольних речовинах; встановлення юридичної відповідальності за порушення законодавства у цій сфері; координація дій держав на загальносвітовому рівні Організацією Об'єднаних Націй; заохочення міжнародного співробітництва у сфері наркоконтролю та боротьбі зі злочинністю у сфері наркобізнесу, в тому числі й шляхом уніфікації методів правоохоронної діяльності; забезпечення протидії легалізації доходів, одержаних незаконним шляхом.

Вказана система регуляції обігу наркотиків має одну визначну характеристику: якщо держава приєднується до однієї з трьох конвенцій, вона має привести своє національне законодавство у відповідність до вимог міжнародного права. Сьогодні на міжнародному рівні існує певний консенсус з цього питання, що дозволило напрацювати значну нормативно-правову базу. Три конвенції ООН у сфері контролю над наркотиками набули практично універсального характеру – їх сторонами є 94 % держав-членів ООН. Ці показники є одними із найвищих із усіх багатосторонніх нормативно-правових актів, прийнятих у рамках ООН.

У 1998 році спеціальна сесія Генеральної Асамблеї ООН прийняла рішення забезпечити “викорінення чи суттєве зменшення” нелегального виробництва та вживання наркотиків до 2008 року та погодила низку секторальних планів для досягнення цієї мети. По завершенню цього десятирічного періоду держави-члени визнали, що поставлене завдання залишається невирішеним, а проблема наркотиків – гострою. В зв'язку із цим прийнято рішення продовжити заходи на наступне десятиріччя, до 2019 року. Незважаючи на те, що покращення наркоситуації до 2019 року є можливим для багатьох країн світу, не можна вважати, що ситуація обов'язково зміниться на краще на глобальному рівні. Історія вчить, що проста сума зусиль, які докладаються на національному рівні, не завжди призводить до загального успіху. Діючи поодинокі, держави неспроможні протистояти потужним міжнародним

потокам наркотиків, що прямують через їх територію. Досягнення цілей 2019 року потребує від міжнародного співтовариства спільних зусиль, спрямованих на скорочення постачання та попиту на наркотики в рамках оновленої міжнародної стратегії. Це, в свою чергу, потребує кращого розуміння того, як діє наркоекономіка у цілому.

Транснаціональний наркобізнес сьогодні є загрозою глобальному характеру, що стосується всіх країн світу без виключення. На загальносвітовому рівні констатується той факт, що без урахування питань контролю над обігом наркотиків не будуть ефективними будь-які зусилля із забезпечення розвитку та безпеки [2, с. 8]. Протидія наркобізнесу та пов'язаним із ним негативним соціальним явищам є спільною та загальною відповідальністю усіх країн світу, незалежно від їх ролі у глобальному обігу наркотиків, географічного становища чи економічної ваги. Наркобізнес, виступаючи однією із найнебезпечніших форм організованої злочинності, є і потужним чинником, що сприяє криміналізації суспільного життя, і фінансовим підґрунтям тероризму, різних форм екстремізму.

Хоча незаконне виробництво кокаїну та героїну обмежене лише низкою країн, пропозиція цих наркотиків на ринку залишається значною. Так, у період з 1998 по 2009 роки глобальне виробництво героїну у Афганістані збільшилося майже на 80 % [2, с. 8]. Що ж стосується ринку кокаїну, то за останні роки відбулося його зміщення із країн Північної Америки до Євросоюзу. Якщо наприкінці 1990-х років ринок США вчетверо перевищував ринок ЄС, то на сьогодні вони майже рівні і становлять 37 та 33 млрд. доларів відповідно [2, с. 8].

Контрабанда наркотиків, яка становить ключову ланку між місцями виробництва та вживання наркотиків, набула ознак глобальної системи, що продукує прибутки у сотні мільярдів доларів на рік і впливає на стабільність та безпеку у різних регіонах світу. Наркодільки формують розгалужені мережі, якими наркотики переміщуються між різними континентами. В окремих країнах Латинської Америки та Південно-Східної Азії прибутки таких угруповань перевищують розміри легальної економіки. Наркобізнес, маючи у своєму розпорядженні необмежені фінансові ресурси, несе із собою загострення таких небезпечних явищ, як корупція та розповсюдження насильства.

На сьогодні не існує жодної країни світу, захищеної від такого явища, як наркоманія. Згідно даних ООН, наркотики вживають від 149 до 272 млн осіб у віці від 15 до 64 років, тобто від 3,3 до 6,1 % дорослого населення світу [2, с. 13]. За оцінками експертів ООН, щороку від вживання наркотиків вмирає від 104 до 263 тисяч осіб, із яких 50 % гине від передозування наркотиків [2, с. 14]. Небезпека вживання наркотиків посилюється і розповсюдженням інфекційних хвороб, що пе-

редаються ін'єкційним шляхом. Із осіб, які вживають наркотики ін'єкційним шляхом, 17,9 %, тобто 2,8 млн осіб є ВІЛ-інфікованими. У той же час, розповсюдженість гепатиту С серед таких осіб становить близько 50 %, а гепатиту В – 20 % [2, с. 30–31].

Найбільш небезпечним наркотиком у світі залишається героїн. Загальносвітове виробництво цього наркотику становить 460–480 тонн, із яких 380 тонн (83 %) виробляється у Афганістані [3, с. 9]. Глобальний ринок героїну оцінюється у 61 млрд доларів, із яких фермери Афганістану отримують лише 440 млн доларів. У різних країнах світу цей наркотик вживає близько 15 млн осіб [2, с. 15]. Найбільшими ринками залишаються країни Європи та Азії, орієнтовані майже виключно на поставки із Афганістану. Правоохоронними органами усіх країн світу із незаконного обігу вилучається від 2 до 16 % героїну [3, с. 8].

За останнє десятиріччя афганськими наркоділками створено повноцінну виробничу та банківську інфраструктуру, що не поступається найбільшим світовим корпораціям легального бізнесу. Напрацьована схема збирання врожаю маку, видобування сирого опію, його централізованої доставки, переробки у морфій та героїн, а також подальша поставка налагодженими маршрутами до ринків збуту.

Традиційно виробництво опійних наркотиків було зосереджено у районах “Золотого півмісяця” (Афганістан, Пакистан, Іран) та “Золотого трикутника” (М'янма, Таїланд та Лаос). Ці регіони відігравали домінуючу роль упродовж усієї другої половини ХХ століття. Інтенсивне зростання виробництва опійного маку в Афганістані в 1990-ті роки витіснив виробників країн “Золотого трикутника” із цього ринку, оскільки пропонував товар вищої якості за ціною у майже 20 разів нижчою, аніж виробники Південно-Східної Азії. У подальше десятиріччя Афганістан лише закріпив за собою це сумнівне лідерство, ставши світовим монополістом із виробництва героїну. Сьогодні в регіонах півдня Афганістану налагоджено повний виробничий цикл, що включає вирощування снодійного маку, екстрагування сирого опію, його переробку у морфій та героїн, складування та оптову реалізацію на героїнових ринках Афганістану та Пакистану. Також сформовано повноцінну банківську мережу із кредитування майбутніх врожаїв, промислових поставок мінеральних добрив і хімічних прекурсорів.

Виробництво героїну є основою економіки та становить єдину конкурентоздатну галузь цієї країни. У цьому бізнесі зайняті до двох мільйонів мешканців Афганістану,

Найбільшим ринком героїну в світі є Західна Європа, при цьому близько половини героїну на ньому споживається у трьох країнах – Великобританії, Італії та Франції. Ціна на героїн зростає на всьому маршруті від виробника до споживача – в Афганістані оптова ціна на цей продукт

є меншою за 3000 доларів за кілограм, у Туреччині вона становить 10300 – 11800 доларів, в Центральній та Західній Європі – 44300 доларів.

Потужні перевалочні бази на шляху контрабанди героїну розташовані в регіонах на кордонах між Афганістаном та Пакистаном, а також між Іраком та Туреччиною, які знаходяться під контролем повстанських сил, поза доступом правоохоронців. Так, рух “Талібан” лише від нарковиробництва та переміщення наркотиків через підконтрольні території щороку отримує близько 150 млн доларів [3, с. 21].

У цілому ж можна виділити наступні маршрути контрабанди героїну на ринки Європи:

– Афганістан – Іран – Туреччина – “Балканський маршрут” через Болгарію, Албанію, регіон Косово до ринків Південної Європи;

– Афганістан – Іран – Туреччина – Болгарія – Румунія – ринки Центральної та Західної Європи;

– Афганістан – Пакистан і далі морським каналом на ринки країн ЄС безпосередньо або транзитом через країни Африки.

Другим за розміром ринком є Російська Федерація, де споживається 25 % виробленого у Афганістані героїну. З Афганістану до Центральної Азії щороку вивозиться 95 тонн героїну, із яких 70 тонн перевозиться далі в Росію. Загальна кількість споживачів опіатів у цій країні оцінюється від 1,6 до 1,8 млн осіб, тобто 1,6 % населення у віці від 15 до 64 років, при чому 37 % ін’єкційних наркоманів є ВІЛ-інфікованими.

На шляху до РФ героїн з Афганістану поступає в Таджикистан, Узбекистан чи Туркменістан. Основний маршрут веде через Таджикистан у м. Ош в Киргизстані й далі через Казахстан до РФ. Наркотик перевозиться відносно невеликими партіями – у 80 % випадків до 10 кілограмів легковими автомобілями чи вантажівками.

Доставка наркотиків у Таджикистан часто здійснюється озброєними групами контрабандистів. Так, на початку 2011 року таджицькі прикордонники відбили спробу озброєного угруповання у складі 13 осіб проникнути на територію країни із вантажем опію-сирцю та марихуани. Всього ж за останні роки в Таджикистані перехоплено близько 64 тонн наркотиків, у тому числі 30 тонн героїну [4].

Виробництво кокаїну зосереджено у трьох країнах Андського регіону – Колумбії, Перу та Болівії. У всьому світі цей наркотик вживає, за різними оцінками, від 14 до 20 млн осіб [2, с. 16]. Щороку на ринок надходить близько 788 тонн кокаїну, із яких 378 тонн призначається для ринку США, а 217 тонн – для Західної Європи. Правоохоронними органами вилучається близько 50 % кокаїну, що надходить у незаконний обіг – незважаючи на це, цей бізнес залишається не лише рентабельним, а й вкрай прибутковим [2, с. 21]. Як і у випадку із героїном, лівова частка прибутків від наркоторгівлі із кокаїном залишається в руках у наркоділків.

Незаконні операції із кокаїном традиційно контролювалися потужними централізованими картелями, найбільшими серед яких були Медельїнський, Калійський та картель “Північної долини”. Діяльність цих картелів розповсюджувалася на різні країни світу, спираючись на розгалужену структуру.

Медельїнський картель активно діяв на ринках Колумбії, Болівії, Перу, Центральної Америки та США у 1970 – 1980-ті роки. Лідер картелю – Пабло Ескобар, у 1989 році визнаний журналом “Форбс” 17-ю найбагатшою людиною світу. В 1993 році картель був знищений урядом Колумбії, більшість його членів була заарештована чи вбита. Окрім цього, суттєвий удар по цій організації завдали його конкуренти з картелю міста Калі.

Калійський картель було засновано на початку 1970-х років в колумбійській провінції Вальє. Картель спирався на мережу осередків, що діяли незалежно один від одного, але під централізованим контролем, що суттєво відрізняло його від більш централізованого Медельїнського. Кожен осередок мав свою спеціалізацію: контроль за виробництвом та перевезенням кокаїну, надання “силової” підтримки, налагодження корупційних зв’язків із органами влади в Колумбії та інших країнах, забезпечення відмивання грошей та юридична підтримка. На думку експертів Управління з боротьби із наркотиками США, картель Калі був найбільшим на наймогутнішими кримінальним синдикатом. Ця структура активно використовувала інноваційні технології, встановлювала контроль над виробництвом кокаїну не лише у Колумбії, а й в Перу та Болівії, а також започаткувала нові маршрути контрабанди через країни Центральної Америки. В середині 1990-х років – за часів найбільшої могутності цього картелю, він контролював 90 % світової торгівлі кокаїном. Лише від торгівлі кокаїном в США прибутки Калійського картелю в 1996 році становили 7 млрд доларів. У 1995 році картелю було завдано потужного удару – заарештовано 6 із 7 лідерів організації. Незважаючи на це, лідери картелю продовжували деякий час керувати організацією із в’язниці.

Картель “Північної долини” сформувався у другій половині 1990-х років після розпаду картелів Калі та Медельїну. За період з 1990 по 2004 роки картель поставив 500 тонн кокаїну до США транзитом через територію Мексики. Ця організація має тісні зв’язки із ультраправими колумбійськими терористами з “Об’єднаних Сил Самозахисту Колумбії”, які, фактично, є силовою структурою картелю, що відповідає за охорону місць виробництва кокаїну, маршрутів перевезення наркотику країною, безпеку членів картелю та їх подільників. У 2003 році картель розпався на декілька ворогуючих між собою фракцій, що почали між собою збройну боротьбу, в результаті якої у період між 2003 та 2004 роками загинуло

понад 1000 осіб. У 2004 році правоохоронними органами Колумбії заарештовано близько 100 членів картелю, причетних до організації вбивств. Лідери ворогуючих фракцій пішли на співробітництво із антинаркотичними відомствами Колумбії та США, намагаючись використати їх у боротьбі із своїми конкурентами, в результаті масштаби діяльності картелю значно скоротилися. Сьогодні його конкурентами є менш потужний картель “Північного узбережжя”, ультраліві “Революційні збройні сили Колумбії” та, певною мірою, “Об’єднані Сили Самозахисту Колумбії”, які все частіше діють самостійно і у сфері торгівлі кокаїном.

Основні канали контрабанди кокаїну у Північну Америку прямують через Мексику та країни Карибського басейну, а у Європу – через Венесуелу, Еквадор і Бразилію й далі морським шляхом через порти Західної і, частково, Східної Європи, а також транзитом через Західну Африку. Так, дані Європолу вказують на активізацію використання наркоділками регіонів Західних Балкан та Чорного моря для транзиту кокаїну на ринки ЄС. В останньому регіоні ключову роль відіграє Болгарія – порти цієї країни використовуються для поставок наркотику морським шляхом із Латинської Америки, інші канали прямують транзитом через Західну Африку – повітряним шляхом до Туреччини і далі наземним транспортом до Болгарії. В цілому ж європейські експерти відзначають потенційно важливу роль морських портів Одеси, Варни та Констанци у транзиті кокаїну з Латинської Америки до ЄС [5, с. 10].

Для поставок кокаїну в США наркоділками використовуються такі екзотичні види транспорту, як підводні човни. Так, у липні 2011 року біля берегів Гондурасу правоохоронними органами затоплено підводного човна із 6 тоннами кокаїну [6].

Для нашої країни питання, пов’язані із незаконним обігом наркотиків, є одними із найбільш критичних. Згідно із дослідженням Українського медичного та моніторингового центру з алкоголю та наркотиків МОЗ України, 9 % осіб у віці від 15 до 34 років мали досвіди вживання наркотиків [7, с. 5]. Оціночна кількість споживачів ін’єкційних наркотиків в нашій країні становить від 230 до 360 тисяч осіб, тобто 0,9 % населення країни. На наркологічному обліку МОЗ України знаходяться 77 840 осіб, на обліку в МВС України знаходяться 165 000 споживачів наркотиків [7, с. 10]. За даними Європейського моніторингового центру з наркотиків та наркоманії (EMCDDA) рівень вживання опіатів у нашій країні якнайменш удвічі перевищує середній по Євросоюзу [8, с. 17].

Відповідно до даних Управління ООН з наркотиків та злочинності, поширення захворювання на ВІЛ/СНІД серед ін’єкційних споживачів наркотиків в Україні є найвищим у світі. [2, с. 31]. На початок 2011 року в Україні зареєстровано 110401 ВІЛ-інфікована особа, у тому числі 14 000 із діагнозом СНІД [7, с. 10], при цьому щороку реєструється 7000 нових

випадів ВІЛ-інфекції серед споживачів ін'єкційних наркотиків [7, с. 11]. За оцінкою EMCDDA, ВІЛ-інфікованими в Україні є близько 40 % споживачів ін'єкційних наркотиків [8, с. 74]. Дані ООН вказують на те, що рівень смертності від наркотиків в нашій країні є одним із найвищих у світі – 7597 осіб у 2009 році, тобто 236 смертей на кожен мільйон дорослого населення країни [2, с. 239]. Оцінки вітчизняних експертів вказують, що річна кількість смертей від вживання наркотиків перевищує 10 тис. осіб [8, с. 12].

Також відзначається зростання кількості осіб, що відбувають покарання за злочини, пов'язані із наркотиками – з 18 991 у 2008 році до 20 707 в 2010, тобто на 6 % на рік [8, с. 16].

Результати соціологічних досліджень вказують, що українські громадяни визнають наркоманію та незаконний обіг наркотиків серйозними проблемами для держави. Суспільством у цілому підтримується думка про те, що держава має докласти більше зусиль із профілактики наркоманії, соціальної та медичній роботі із наркозалежними.

Як зазначалося у Звіті ООН з наркотиків за 2011 рік [2, с. 8], держави повинні напрацювати нові всебічні та інтегровані підходи для подолання глобальної проблеми наркотиків. Необхідним є налагодження нового партнерства між державою та громадськістю, посилення міжнародного співробітництва на регіональному та глобальному рівнях.

Заходи із протидії незаконним поставкам наркотиків мають здійснюватися узгоджено із впровадженням профілактичних програм, націлених на зменшення попиту на такі речовини, скорочення споживчої бази наркобізнесу – саме такий збалансований підхід до проблеми наркотиків сьогодні вважається найбільш результативним. Це, у свою чергу, вимагає низки заходів соціального та медичного характеру, впровадження системи “раннього виявлення” груп ризику та осіб, які є потенційними споживачами наркотиків або лише почали їх вживання, адже відомо, що кожен долар, вкладений у профілактику наркоманії, дозволяє у подальшому зекономити три долари, які мали б бути витрачені на лікування наркоманів та протидію наркозлочинності.

Як зазначив у своєму виступі на засіданні високого рівня Генеральної Асамблеї ООН з профілактики неінфекційних захворювань та боротьби із ними Президент України В. Янукович, профілактика захворювань є важливою інвестицією у майбутнє української нації. Це дасть нам можливість розірвати хибне коло хронічних захворювань та недостатнього забезпечення рівня життя та досягнути нової якості економічного розвитку України.

Наркаторгівля є найбільш прибутковим видом злочинного бізнесу – за даними ООН, щорічні доходи наркоділків становлять від 300 до 500 млрд доларів США. З огляду на це, ділки наркобізнесу роблять значні інвестиції у розробку нових маркетингових технологій, ро-

зширення ринку збуту. Саме завдяки таким “зусиллям” формуються ринки синтетичних наркотиків в різних країнах світу, у тому числі в Україні, розширюються ринки кокаїну та героїну, лобіюються ідеї щодо легалізації так званих “легких” наркотиків тощо. Підліткам і молоді нав’язується думка про те, що марихуана чи “екстазі” є ознаками сучасного способу життя, що прийом наркотичних речовин дозволяє “розширити свідомість”, отримати новий досвід, допомагає вирішити ті чи інші життєві проблеми. Інколи наркотики розповсюджують на молодіжних дискотеках, у нічних клубах – як елемент “клубного життя”. З огляду на це, вкрай своєчасним стало внесення у вересні поточного року змін до ст. 9 Закону України “Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживанню ними”, що розширюють можливості правоохоронців зупиняти та припиняти діяльність закладів масового перебування громадян, у яких виявлені факти вживання чи збуту наркотичних засобів, психотропних речовин чи їх аналогів. Це, безумовно, посилить відчуття відповідальності власників таких закладів, обмежить можливості наркоділків втягувати молодь у вживання наркотиків під виглядом модної форми відпочинку.

Наркобізнес є транснаціональним злочином за своєю природою, оскільки ринки збуту, у переважній більшості випадків, географічно віддалені від основних місць виробництва наркотиків. Саме тому міжнародне співробітництво у протидії цій загрозі має ключове значення, про що, зокрема, зазначено і в Концепції державної політики у сфері боротьби з організованою злочинністю, схваленої Указом Президента України від 21 жовтня 2011 року № 1000/2011 [9]. Звичайно, на сьогодні існують певні недоліки на цьому напрямку, часто зумовлені недостатнім професійним рівнем співробітників. Потребує розширення взаємодія із відповідними структурами ЄС – Європол, Європейським моніторинговим центром з питань наркотиків та наркоманії (European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction), Центром з аналізу та операцій щодо наркотрафіку морським каналом (Maritime Analysis and Operation Centre–Narcotics), національними партнерськими структурами інших країн.

Підсумовуючи викладене, можна констатувати, що сьогодні в Україні існує політична воля щодо приділення уваги проблемі незаконного обігу наркотиків та поширення наркоманії. Це підтверджується і створенням в нашій країні нового органу, покликаного координувати цю роботу на загальнодержавному рівні, – Державної служби з контролю за наркотиками. Вважаємо, що налагодження роботи цього органу, наділення його відповідними повноваженнями, дозволить суттєво знизити гостроту проблеми немедичного вживання наркотиків та їх незаконного обігу для нашої країни.

Список використаних джерел

1. Dillehay T. Early Holocene coca chewing in northern Peru / Tom D. Dillehay, Jack Rossen, Donald Ugent, Anathasios Karathanasis, Víctor Vásquez and Patricia J. Netherly. – *Antiquity* 2010. – Volume : 84. – Number : 326. – P. 939–953.
2. World Drug Report 2011 / United Nations Office on Drugs and Crime. – Vienna, New York, 2011. – 267 p.
3. The Global Afghan Opium Trade: A Threat Assessment / UNODC. – July 2011. – Vienna – 158 p.
4. Таджикиские пограничники отбились от группы вооруженных контрабандистов [Електронний ресурс] // BBC. – 2011. – 23 янв. – Режим доступу : <http://www.bbc.co.uk/russian/>.
5. EU Organized Crime Threat Assessment. OCTA 2011 / Europol Public Information. – The Hague, 2011. – 28 April. – 38 p.
6. На затонувшей у берегов Гондураса подлодке нашли более шести тонн кокаина / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ria.ru/>.
7. The State of the Drug Problem in Europe. Annual Report 2010. European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction // Luxembourg : Publications Office of the European Union, 2010. – 103 с.
8. Зріз наркотичної ситуації в Україні (дані 2010 року) / Український медичний та моніторинговий центр з алкоголю та наркотиків МОЗ України. – Київ, 2011. – 22 с.
9. Концепція державної політики у сфері боротьби з організованою злочинністю : схвалена Указом Президента України від 21 жовт. 2011 р. № 1000/2011 / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1000%2F2011>.

Стаття посвячена аналізу сучасного стану транснаціонального наркобізнесу в світі, а також ситуації в цій сфері в Україні. Розглянуті міжнародні нормативно-правові акти по контролю над оборотом наркотиків, маршрути контрабанди наркотических засобів, пропонуються шляхи попередження незаконного оборота наркотиків і розповсюдження наркоманії в Україні.

The article is devoted to the analysis of current situation in the sphere of transnational narcobusiness in the world and in Ukraine. International legal acts on drug traffic control, traces of trafficking in drugs are observed, the ways of illegal drug trafficking prevention are suggested.

Стаття надійшла до редакції журналу 20 грудня 2011 року.